

René Graat (1945-2020)

pastoor van Banholt, Noorbeek en Reijmerstok en missionaris in Congo

De Gerlachusverering in het heuvelland blijft niet beperkt tot Houthem, maar vindt ook in andere parochies plaats, zoals in de Gerlachusparochie in Banholt. Op 11 april 2020, Stille Zaterdag, overleed tijdens de eerste Coronagolf de geliefde pastoor van deze parochie, René Graat. Hij maakte voorafgaand aan zijn begrafenis in de Banholtse Gerlachuskerk een laatste tocht door zijn parochies, vanuit Noorbeek via Terlinden en Reijmerstok naar zijn pastorie en kerk in Banholt. Begeleid door de jonkheid werd René in zijn kist op de wagen meegedragen. Het was dezelfde wagen als die waarmee een jaar eerder door hem en de jonkheid de Gerlachusden gehaald was. Onderweg brachten zijn parochianen hem een laatste eregroet en werd hij onder applaus door de straten van zijn dorpen gereden, waar de vlaggen overal halfstok hingen. Anderhalf jaar later, op 22 december 2021, verscheen een boek met de Hebreeuwse titel Hineni ("hier ben ik", Genesis 22:1) met maar liefst 180 bijdragen van parochianen, vrienden en familieleden over pastoor Graat. Het boek vertelt het verhaal van zijn jeugd, opleiding en werkzaamheden als missionaris in Congo en pastoor in het heuvelland. De bijdragen werden verzameld door de Banholtenaren Anna en Pierre Bessems.

Amare et Servire

Wie was René Graat, dat hem een eer te beurt viel die door parochianen aan geen andere pastoor in het heuvelland ooit eerder werd gebracht? Hij was vooral een pastoor die hield van zijn mensen, zo blijkt uit de bijdragen aan het boek. Hij kende hen bij naam en noemde hen zelfs bij naam bij de uitreiking van de H. Communie. Hij kende, net als Gerlachus, de noden van de mensen en nam deze mee in zijn gebed, b.v. bij een rustaltaar tijdens de Sacramentsprocessie. Hij leefde de lijfspreuk van zijn congregatie van missionarissen van Mill Hill (MHM) "*amare et servire*" (liefhebben en dienen): zijn hele leven lang heeft hij zijn geloofsgemeenschappen en Christus gediend en lief gehad. Katholiek zijn betekende voor hem voor iedereen klaar staan. Hij leefde het evangelie voor. Vanuit zijn ziekbed was hij via whatsapp nog bezig met de aanleg van visvijvers in Basankusu en Waka in Congo waar hij jarenlang als missionaris actief was. Onze Lieve Heer, parochianen en hun pastoor René Graat waren een soort drie-eenheid, waar met zijn overlijden op Stille Zaterdag een einde aan leek te komen.

Heerlerbaan

René groeide op in Heerlerbaan, aan de oude Romeinse weg van Heerlen naar Aken, in een katholiek gezin. Er waren diverse religieuzen in de familie, zodat de wens van René om priester te worden niet verraste. Toch was zijn vader aanvankelijk niet enthousiast daarover. Toen hij in 1958 ternauwernood een auto-ongeluk overleefde, werd zijn wens om priester te worden alsnog ingewilligd. Vanuit het ouderlijke huis vertrok hij naar het kleinseminarie van de paters van Mill Hill in Tilburg, waar hij roeide naar een leven als missionaris en priester. Christus werd zijn persoonlijke vriend en de sleutelfiguur in zijn leven. Vele van zijn studiegenoten zouden het celibaat al snel inruilen voor het huwelijk. Het waren de jaren zestig, de tijd van vele uittredingen. René heeft met deze oud-studiegenoten steeds contact gehouden. Ze zochten

hem regelmatig op in het heuvelland. René is als enige van hen zijn roeping trouw gebleven. Na een studie in Londen werd hij in 1971 tot priester gewijd. Kort daarop vertrok hij naar Congo, waar hij meer dan 35 jaar lang als missionaris zou werken. Hij wist er met zijn jovialiteit de mensen voor zich in te nemen. Hij zette zich in voor de mensen in de brousse van Congo, luisterde naar hun verhalen of vertelde zijn eigen verhalen. Hij werd daarbij gesteund door het thuisfront in Heerlerbaan, dat geld en goederen voor zijn missie inzamelde en opstuurde.

Goede Vrijdag

René toonde in zijn werk als missionaris respect voor de lokale cultuur en voor het werk van leken. Hij zetten zich met volle overgave, zowel in Congo, als later in het heuvelland, in ("*hineni*"= "hier ben ik") om dagelijkse problemen van mensen op te lossen en om met hulp van de sacramenten en het Evangelie bij te dragen aan de uitvoering van Gods plan. Maar hij maakte er ook oorlogen mee en moest zich soms in hachelijke situaties zien te redden. Op momenten van eenzaamheid, teleurstellingen en tegenwerking door superieuren zei hij dat hij zijn Goede Vrijdag weer was tegengekomen. Als Christus op de koude steen richtte hij zich dan tot God en achteraf moest hij dan vaak erkennen dat God al bezig was met een oplossing. Wanneer mensen op hun beurt met hun problemen bij hem kwamen, dan werd er vaak eerst een glas bier gedronken en daarna kwam het gesprek vanzelf op gang. Veel mensen herinneren zich de wijze lessen van René Graat bij dat glas bier. Hij inspireerde hen via deze gesprekken o.a. om priester te worden, anderen te helpen, zich in te zetten voor de kerk en te zorgen voor verbinding tussen mensen. Via René kwamen er zelfs verbinding tussen Banholt en Congo. Het boek getuigt van vele tranen van de mensen in het heuvelland en in Congo die vloeien als ze zich hem herinneren, ook bijna 2 jaar na zijn overlijden. Het respect voor anderen, ongeacht geloof, leeftijd of afkomst wordt door hen vaak genoemd als één van zijn bijzondere eigenschappen, naast zijn onvermoeibare inzet voor ieder van zijn mensen.

Wie de tientallen verhalen wil lezen over René Graat als missionaris in Congo en dorpspastoor in het heuvelland, kan natuurlijk het beste het boek *"Hineni"* kopen en lezen. Het boek is uitgegeven door de na zijn overlijden opgerichte Stichting Rene Graat MHM, die zich ook inzet om zijn levenswerk in Basankusu (Congo) voort te zetten in zijn geest. Hieronder enkele foto's van mijn eigen Goede Vrijdag moment met René Graat: de jaarlijkse kruisweg langs de huizen van Noorbeek en hierboven twee foto's die ik in Reijmerstok maakte van de laatste reis van René Graat langs zijn geliefde parochies. Zowel voor het boek als voor info over de projecten in Basankusu, zie: info@stichtingrenegraatmhm.nl.
Maurice Essers, 28 december 2021

Foto's door Twan Wiermans, Goede Vrijdag 2019, ten behoeve van Stichting Katholiek Erfgoed

**Rust zacht, René,
je mensen zullen je
blijven herinneren en
zullen proberen om je
werk in jouw geest
voort te zetten.**

